

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1761131_RegNr_e2-718-330/2019

<http://www.infolex.lt/tp/1761131>

Civilinės bylos Nr. e2-718-330/2019

Teismo proceso Nr. 2-57-3-00125-2019-7

Procesinio sprendimo kategorija 3.1.18.3.

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2019 m. rugsėjo 19 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas Gintaras Pečiulis,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjęs atsakovo A. S. atskirąjį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. kovo 8 d. nutarties, kuria tenkintas prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, priimtos civilinėje byloje Nr. e2-966-730/2019 pagal ieškovės

bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „Pilkasis granitas“ ieškinį atsakovui A. S. dėl mokėjimo pavedimų bei išmokėjimų pripažinimo niekiniais ir negaliojančiais bei restitucijos taikymo,

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Ieškovė bankrutavusi uždaroji akcinė bendrovė (toliau – BUAB) „Pilkasis granitas“ kreipėsi į teismą su ieškiniu, prašydama : 1) pripažinti niekiniais ir negaliojančiais UAB „Pilkasis granitas“ atliktus mokėjimų pavedimus atsakovui A. S. už bendrą 87 572,12 Eur sumą; 2) pripažinti niekiniu ir negaliojančiu UAB „Pilkasis granitas“ 2017-04-10 atliktą 12 302,00 Eur išmokėjimą atsakovui A. S., įformintą kasos išlaidų orderiu Nr. 185; 3) pripažinti niekiniu ir negaliojančiu UAB „Pilkasis granitas“ 2017-08-11 atliktą 3 967,42 Eur išmokėjimą atsakovui A. S., įformintą kasos išlaidų orderiu Nr. 189; 4) taikyti restituciją ir priteisti iš atsakovo A. S. ieškovės BUAB „Pilkasis granitas“ naudai 103 841,54 Eur; 5) priteisti iš atsakovo A. S. 5 proc. dydžio metines procesines palūkanas; 6) priteisti iš atsakovo ieškovės patirtas bylinėjimosi išlaidas.

2. Ieškovė ieškinio reikalavimams užtikrinti prašė taikyti laikinąsias apsaugos priemones – už 103 841,54 Eur sumą areštuoti atsakovo kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, kitą turtą ar turtines teises, esančias pas atsakovą ar trečiuosius asmenis, o turto nesant arba esant nepakankamai – areštuoti atsakovo pinigines lėšas, esančias bankų ar kitų kredito įstaigų atsiskaitomosiose sąskaitose.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

3. Klaipėdos apygardos teismas 2019 m. kovo 8 d. nutartimi ieškovės BUAB „Pilkasis granitas“ prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones patenkino.

4. Teismas, įvertinęs pareikštus reikalavimus ir pateiktus įrodymus, padarė išvadą, kad ieškovė pakankamai aiškiai suformulavo ieškinio faktinį ir teisinį pagrindą, todėl ieškinys yra prima facie (preliminariai) pagrįstas.

5. Spręsdamas klausimą dėl antrosios laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygos – grėsmės sprendimo vykdymui, teismas pažymėjo, jog pagal aktualią Lietuvos apeliacinio teismo formuojamą praktiką dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo vien ta aplinkybė, jog ieškinys pareikštas dėl didelės sumos, nėra pagrindas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, tačiau laikinųjų apsaugos priemonių taikymą siejant ir su didele suma, įrodinėjimo našta perkeliama atsakovui, t. y. būtent atsakovas turi įrodyti, kad ieškinio suma jam nėra reikšminga. Teismas taip pat nurodė, kad ieškovė atliko mokėjimus atsakovui, kurie galbūt nėra pagrįsti įmonės dokumentais, o byloje duomenų apie atsakovo finansinę padėtį nėra, todėl, teismo vertinimu, gali kilti grėsmė ieškovei tikėtinais palankaus teismo sprendimu įvykdymui.

III. Atskirojo skundo ir atsiliepimo į jį argumentai

6. Atskiruoju skundu atsakovas A. S. prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. kovo 8 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – atmesti BUAB „Pilkasis granitas“ prašymą taikyti turto areštą.

7. Atskirasis skundas grindžiamas šiais esminiais argumentais:

7.1. Atsakovas yra sumokėjęs įmonei (ieškovei) didesnę nei ieškinyje nurodyta sumą (123 249,20 Eur) laikotarpiu nuo 2017-02-02 iki 2017-07-21, t. y. atsakovas sumokėjo įmonės darbuotojams darbo užmokesčius, todėl reikalavimas pripažinti mokėjimo pavedimus niekiniais ir negaliojančiais yra absurdiškas.

7.2. Pagal Lietuvos apeliacinio teismo naujausią praktiką laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos tik tada, kai esama duomenų apie atsakovo nesąžiningumą.

7.3. Ieškinio suma priklauso vien tik nuo ieškovės pasirinkimo, o teismas nenustatė jokių duomenų, pagrindžiančių galimą atsakovo nesąžiningumą. Tokių duomenų nepateikė ir ieškovė.

8. Ieškovė BUAB „Pilkasis granitas“ atsiliepime į atskirąjį skundą prašo jo netenkinti.

9. Atsiliepimas į atskirąjį skundą grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

9.1. Ieškinytis yra prima facie pagrįstas, o teismas šioje stadijoje neturi pagrindo abejoti ieškovės reikalavimų tikėtumu.

9.2. Atsakovas nurodė klaidinančias faktines aplinkybes – atsakovo kreditorinis reikalavimas ieškovei yra patvirtintas BUAB „Pilkasis granitas“ bankroto byloje ir dėl jo ginčo nėra. Šioje byloje yra ginčijami atsiskaitymo su atsakovu sandoriai (grąžinant jam lėšas), o ne atsakovo atlikti mokėjimai darbuotojams.

9.3. Atsakovo reikalavimai ieškovei turi būti tenkinami pagal įstatyme numatytą eiliškumą.

9.4. Sutiktina su pirmosios instancijos teismo pozicija, kad atsakovas turi pateikti įrodymus, pagrindžiančius jo materialinę padėtį. Paduodamas atskirąjį skundą, atsakovas tokių įrodymų nepateikė.

9.5. Didelė reikalavimo suma pati savaime lemia būtinybę taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

9.6. Atsakovo veiksmai atitinka įstatyme įtvirtintą asmens nesąžiningumo prezumpciją, kadangi atsakovas sandorį sudarė su juridiniu asmeniu, kurio vienintelę akcininkę, vadovą atsakovą sieja šeiminiai ryšiai.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

10. Nagrinėjamoje byloje sprendžiamas klausimas, ar pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria tenkintas ieškovės prašymas taikyti atsakovui laikinąsias apsaugos priemones, yra pagrįsta ir teisėta. Šį klausimą apeliacinės instancijos teismas sprendžia vadovaudamasis atskirojo skundo faktiniu ir teisiniu pagrindais bei patikrina, ar nėra absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320, 338 straipsniai). Absoliučių apskųstos teismo nutarties negaliojimo pagrindų apeliacinės instancijos teismas nenustatė, todėl byla nagrinėjama neperžengiant atskirojo skundo ribų.

11. Pagal CPK 144 straipsnio 1 dalį teismas byloje dalyvaujančių ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu gali imtis laikinųjų apsaugos priemonių, jeigu šie asmenys tikėtinais pagrindžiais ieškiniu reikalavimą ir, nesiėmus šių priemonių, teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas. Laikinosios apsaugos priemonės civilinėse bylose taikomos tuo atveju, kai įvykdomos šios sąlygos: pirma, tikėtinais pagrindžiais ieškiniu reikalavimas, antra, pagrindžiama, kad nesiėmus prevencinių priemonių galbūt ieškovei palankaus teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas. Šios sąlygos yra kumuliacinės. Tai reiškia, kad jeigu bent viena iš sąlygų neegzistuoja, atsakovo teisės ir interesai laikinųjų apsaugos priemonių forma negali būti suvaržomi (žr. Lietuvos apeliacinio teismo 2018 m. sausio 4 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-11-196/2018 ir joje nurodytą praktiką).

12. Nagrinėjamo atveju pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ieškovė pakankamai aiškiai suformulavo ieškiniu faktinį ir teisinį pagrindą, todėl ieškinys yra prima facie pagrįstas. Ši teismo išvada nėra ginčijama. Vadinasi, pirmoji laikinųjų apsaugos priemonių taikymui būtina sąlyga nustatyta, todėl apeliacinis teismas šiuo klausimu plačiau nepasisako.

13. Prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones teismas tenkino nustatęs ir grėsmės sąlygą, t. y. teismas prašymą tenkino atsižvelgęs į pareikšto reikalavimo sumą bei į tai, kad iš kartu su ieškiniu pateiktų įrodymų matyti, jog ieškovė atliko atsakovui mokėjimus, kurie galbūt nėra pagrįsti įmonės dokumentais.

14. Pirmosios instancijos teismas teisingai nurodė, kad aktualioje Lietuvos apeliacinio teismo praktikoje yra nuosekliai pasisakoma, jog tokios aplinkybės, kaip reikalavimo sumos dydis ar atsakovų turimo turto apimtis savaime nėra pakankamas pagrindas atsakovų turto bei piniginių lėšų areštui, jeigu į bylą nepateikiama duomenų apie atsakovų nesažiningą elgesį (t. y. veiksmus, kuriais specialiai siekiama sumažinti turimo turto apimtį) (žr. Lietuvos apeliacinio teismo 2016 m. sausio 7 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje Nr. 2-27-407/2016; 2016 m. birželio 16 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-1069-407/2016; 2016 m. birželio 23 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-1092-943/2016; 2018 m. sausio 11 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-25-464/2018).

15. Šiuo aspektu pažymėtina, kad nors pirmosios instancijos teismas teisingai pastebėjo, kad didelė ieškiniu suma negali būti vertinama kaip pagrindas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, tačiau

iš skundžiamos nutarties motyvų matyti, kad tenkindamas pašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, teismas iš esmės ir rėmėsi didele ieškinio suma bei tuo, kad nėra duomenų apie atsakovo finansinę padėtį. Civilinėje teisėje galioja sąžiningumo prezumpcija, todėl sprendžiant klausimą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, pareiga įrodyti kitos bylos šalies nesąžiningumą kyla tam asmeniui, kuris prašo tokių priemonių imtis prieš šį asmenį. Disponavimo turtu ribojimų nustatymo paskirtis yra konservacinė, o jų tikslas yra antrosios ginčijamų teisinių santykių šalies (atsakovo) turto išsaugojimas, jeigu kyla abejonių, kad šis turtas gali būti perleistas būtent siekiant ateityje išvengti atsiskaitymo su savo kreditoriais ar prievolių jiems įvykdymo (žr. Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. lapkričio 30 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje Nr. 2-1494-464/2017). Tokia teismų praktikos nuostata lemia išvadą, jog laikinųjų apsaugos priemonių institutu siekiantis pasinaudoti asmuo turi pateikti konkrečių duomenų (informacijos) apie atsakovo jau atliktus, atliekamus ar ketinamus atlikti veiksmus, kurie nesuderinami su sąžiningo elgesio standartu (turimo turto paslėpimas, perleidimas kitiems asmenims bet kokia forma, įkeitimas ar jo apsunkinimas bet kokia kita forma ir pan.). Sąžiningumo aspektu gali būti vertinami tiek šalies veiksmai iki bylos iškėlimo, tiek ir jos nagrinėjimo metu. Priešingu atveju šis išimtinis ir atsakovo interesus itin varžantis procesinis institutas netaikytinas.

16. Pirmosios instancijos teismas 2019 m. kovo 8 d. nutartyje pažymėjo, kad ieškovė nurodė, jog dokumentų, kurie pagrįstų teisėtą piniginių lėšų pervedimą atsakovui, ji neturi. Ieškovė atsiliepime į atskirąjį skundą atsakovo nesąžiningumą siejo su tuo, kad atsakovas ginčo sandorius sudarė su juridiniu asmeniu, kurio vienintelę akcininkę ir vadovą su atsakovu sieja šeiminiai ryšiai, kas, ieškovės nuomone, sudaro civilinėje teisėje įtvirtintą nesąžiningumo prezumpciją.

17. Ieškovės nurodytos aplinkybės dėl atsakovo nesąžiningumo galbūt nepagrįstai gavus lėšas pagal ginčijamus mokėjimus, dėl šeiminių ryšių susijusių asmenų veiksmų sudarant ginčo sandorius, turės būti vertinamos nagrinėjant bylą iš esmės, tačiau tokios aplinkybės negali būti vertinimo dalykas sprendžiant dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo. Antra vertus, ieškovės nurodomos galimą atsakovo nesąžiningumą iliustruojančios aplinkybės nesiejamos su jo siekiu mažinti turimo turto apimtį ar kitaip mėginti išvengti būsimo teismo sprendimo vykdymo.

18. Pagal bylos medžiagą apeliacinis teismas daro išvadą, kad ieškovė nepateikė duomenų, jog atsakovas ketintų savo turtą slėpti ar perleisti tretiesiems asmenims, jog aplinkybės, kuriomis grindžiamas ieškiny, savaime neįrodo realaus atsakovo suinteresuotumo siekti apsunkinti ar padaryti neįmanomu galbūt ieškovei palankaus būsimo teismo sprendimo vykdymą. Kaip jau nurodyta nutarties 17 punkte, kai kurios ieškovės atsiliepime nurodytos aplinkybės yra susijusios su reiškiamo ieškinio pagrindu ir yra bylos nagrinėjimo iš esmės dalykas, todėl šios aplinkybės nevertintinos sprendžiant klausimą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

19. Nesant objektyvių duomenų, rodančių nesąžiningą atsakovo elgesį, apeliacinio teismo vertinimu, laikinųjų apsaugos priemonių institutas negali būti aiškinamas ir taikomas tokiu būdu, jog sudarytų sąlygas ieškovei nustatyti atsakovo turimo turto sudėtį, įvertinti, ar ieškinio patenkinimo atveju bus reali galimybė iš atsakovo išieškoti priteistas lėšas. Tai neatitinka laikinųjų apsaugos priemonių esmės ir paskirties.

20. Apeliacinis teismas, apibendrinamas tai, kas išdėstyta, konstatuoja, jog pirmosios instancijos teismas nepagrįstai tenkino ieškovės prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo. Esant

tokiai išvadai, apskūsta nutartis yra naikintina, o ieškovės prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo atmestinas (CPK 337 str. 1 d. 2 p.).

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

n u t a r i a :

panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. kovo 8 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – atmesti ieškovės bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „Pilkasis granitas“ prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

Teisėjas Gintaras Pečiulis

</div